

Statistik om läkemedel 2017

Den totala förskrivningen av opioider har minskat. Detta gäller både andelen patienter och doseringen. Förskrivningen av antiepileptiska läkemedel har ökat. Direktverkande blodförtunnande medel har ersatt warfarin som det vanligaste läkemedlet för att förebygga och behandla blodproppar. Statistiken visar även att allt fler äldre hämtar ut blodfettsänkande läkemedel.

Förskrivningen av opioider minskar

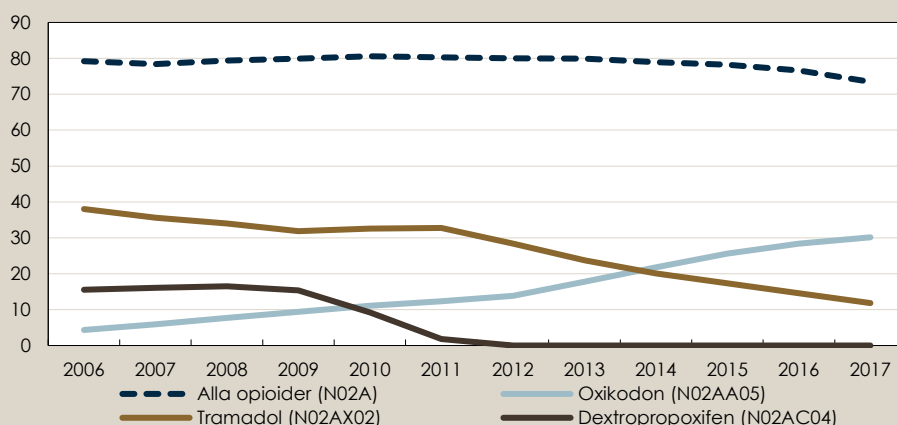
Opioider är smärtstillande medel som verkar via det centrala nervsystemet. Drygt 7 procent av befolkningen hämtade ut ett läkemedel med opioider minst en gång under 2017. Av dessa var 57 procent kvinnor och 43 procent män.

I figur 1 beskrivs hur den totala förskrivningen av opioider har sjunkit något vad gäller antalet patienter per 1 000 invånare sedan 2010. Denna redovisning säger dock inget om dosutvecklingen. Den definierade dygnsdosen per invånare och dag (se faktaruta) har minskat med närmare 30 procent mellan år 2006 och 2017.

Det finns flera olika sorters opioider och det är viktigt att beakta förskrivningen i dess helhet. Ökningar eller minskningar i användandet av enskilda substanser får ofta effekter på förskrivningen av andra substanser inom samma läkemedelskategori. Till exempel fasades substansen dextropropoxifen ut 2011 på grund av hög dödlighet. Redan innan dess kom varningsrapporter rörande substansen vilket ledde till en nedgång av förskrivningen. Även substansen tramadol visade på en tydlig nedgång från 2011. Detta medförde istället en ökning av andra närbesläktade läkemedel, främst substansen oxikodon.

Figur 1. Opioider 2006–2017

Antal patienter per 1000 invånare

Källa: Läkemedelsregistret, Socialstyrelsen

Definierade dygnsdoser (DDD)

DDD för ett läkemedel är den av WHO fastställda genomsnittliga dygnsdosen till vuxna då det används vid läkemedlets huvudindikation. DDD möjliggör jämförelser av läkemedelsförskrivning över tiden och mellan olika områden.

Antiepileptiska läkemedel ökar

Andelen personer som hämtar ut antiepileptiska läkemedel har ökat från 1,5 procent år 2006 till 2,5 procent år 2017. Vissa antiepileptiska läkemedel kan även förskrivas för andra indikationer än epilepsi, till exempel vid vissa smärtor och psykiatriska tillstånd. En ökning i förskrivningen av antiepileptiska läkemedel betyder alltså inte betyda en ökning i antalet patienter med epilepsi.

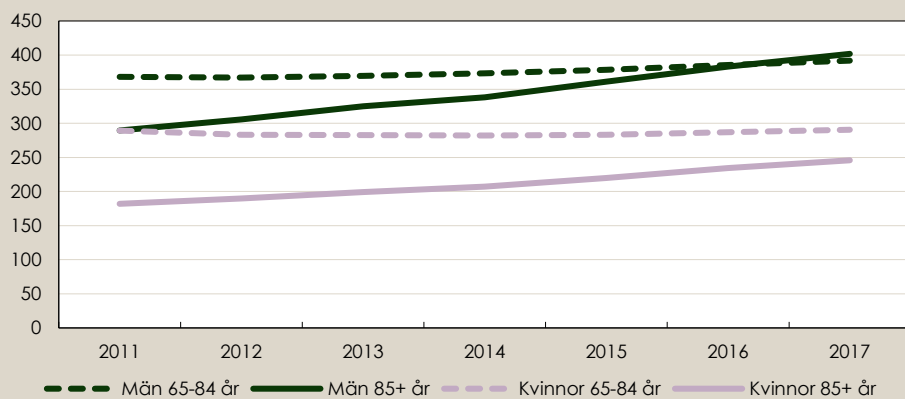
Ökningen är störst i åldersgruppen 25–34 år. Andelen användare ökar med ålder och bland de över 85 år fick 6 procent något av dessa läkemedel förskrivet 2017. Totalt hämtade cirka 250 000 personer ut minst ett antiepileptiskt läkemedel 2017, varav 56 procent var kvinnor och 44 procent män.

Allt fler äldre hämtar ut blodfettsänkande läkemedel

Omkring 960 000 personer hade minst ett uttag av något blodfettssänkande läkemedel 2017 och det stora flertalet befann sig i de äldre åldersgrupperna. Drygt var tredje person över 65 år tog ut blodfettssänkande läkemedel någon gång under detta år. Statiner är den vanligaste läkemedelsgruppen för behandling av höga blodfetter. I åldersgruppen 85 år och äldre har andelen personer som gjort minst ett uttag av statiner ökat. Detta gäller både män och kvinnor, men nivån bland män är högre.

Figur 2. Statiner inklusive kombinationer (C10AA eller C10BA)

Antal patienter per 1 000 invånare efter kön.

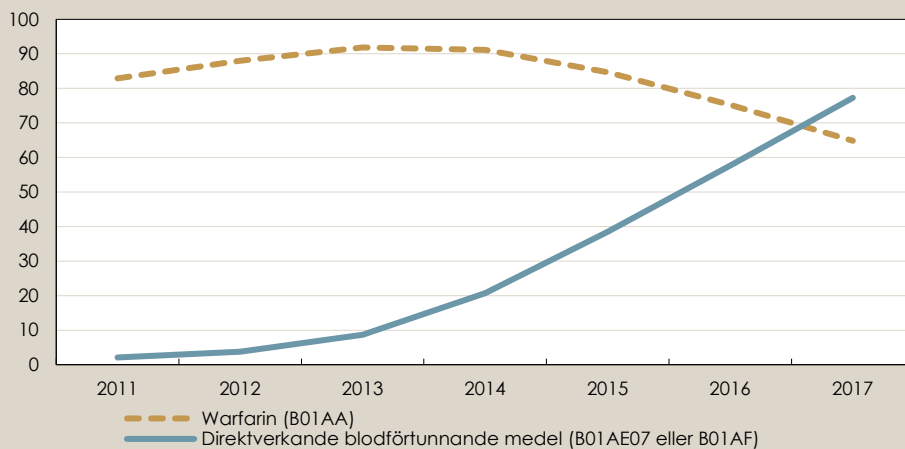
Källa: Läkemedelsregistret, Socialstyrelsen

Direktverkande blodförtunnande läkemedel förskrivs mer än warfarin

Uttagen av de nyare direktverkande blodförtunnande läkemedlen (DOAK) har ökat kraftigt de senaste fem åren. Denna läkemedelsgrupp passerade år 2017 uttagen av warfarin, som länge dominerat i Sverige när det gäller att förebygga och behandla blodproppar. Knappt 8 procent av befolkningen i åldern 65 år och äldre har gjort minst ett uttag av direktverkande blodförtunnande läkemedel under 2017.

Figur 3. Warfarin och DOAK 2011-2017

Antal patienter per 1 000 invånare i åldern 65 år och äldre

Källa: Läkemedelsregistret, Socialstyrelsen

Ökad försäljning av receptfria läkemedel

Befolkningen köper allt mer receptfria läkemedel, vilket medfört att kostnaderna har ökat från 2,7 miljarder kronor 2006 till 4,7 miljarder kronor 2017. Detta innebär en ökning med över 70 procent under perioden. Som jämförelse har den totala läkemedelsförsäljningen ökat med cirka 40 procent under samma period. Kostnaderna för receptfria läkemedel utgjorde 2017 cirka 10 procent av den totala läkemedelsförsäljningen. De största receptfria läkemedlen i kostnader räknat är smärtstillande och febernedsättande medel, medel vid nikotinberoende samt avsvällande nässpray.

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information i Excel-filen:

www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-4-7

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:

www.socialstyrelsen.se/statistik/statistikdatabas/lakemedel

Kontakt:

Petter Otterdal (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 34 82

E-post: petter.otterdal@socialstyrelsen.se

Robert Linder (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 34 64

E-post: robert.linder@socialstyrelsen.se

Eva Nyman (samordnare för läkemedelsfrågor)

Telefon: 075-247 37 80

E-post: eva.nyman@socialstyrelsen.se